

Іонова, Ахтем Чийгоз, Микола Величкович та Володимир Ар'єв просять суд дозволити взяти на поруки экс депутатку Чорновіл. [10]

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кримінальний процесуальний кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI, ч. 1 ст. 180
2. Юридичний портал “Меґо інфо” Науково-практичний коментар Кримінально-процесуального кодексу України (актуальний) статті 180 URL: <http://mego.info/%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB/%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%8F-180-%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D1%80%D1%83%D0%BA%D0%B0>
3. Кримінальний процесуальний кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI, ч. 3 ст. 180
4. Кримінальний процесуальний кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI, ч. 6 ст. 180
5. Фекийшгазі К. С., Колесник В. А. Проблемні аспекти реалізації норм КПК України щодо застосування окремих запобіжних заходів у кримінальному провадженні., URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/17479/1/%D0%9F%D0%A0%D0%9E%D0%91%D0%9B%D0%95%D0%9C%D0%9D%D0%86%20%D0%90%D0%A1%D0%9F%D0%95%D0%9A%D0%A2%D0%98%20%D0%A0%D0%95%D0%90%D0%9B%D0%86%D0%97%D0%90%D0%A6%D0%86%D0%87%20%D0%9D%D0%9E%D0%A0%D0%9C%20%D0%9A%D0%9F%D0%9A%20%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%98.pdf>
6. Науково-практичний коментар Кримінальний процесуальний кодекс України. ст. 180 URL: https://pidruchniki.com/1774062649323/pravo/osobista_poruka#314
7. Кримінальний процесуальний кодекс України Кодекс України; Закон, Кодекс від 13.04.2012 № 4651-VI, ч. 1 ст. 176
8. Законодавство України Термін «Порука громадської організації або трудового колективу» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/term/22273?lang=uk>
5. https://espresso.tv/news/2020/04/24/deputaty_vid_quotyesquot_prosyat_sud_dozvolyty_vzyaty_chornovol_na_poruky
9. Український центнер суспільних даних, статистичний аналіз застосування судами запобіжних заходів, 2014-2018 URL: <https://socialdata.org.ua/statistichniy-analiz-zastosuvannya-su/>
10. Новинний сайт “Експрес” стаття від 23.04.2020р. URL: https://espresso.tv/news/2020/04/24/deputaty_vid_quotyesquot_prosyat_sud_dozvolyty_vzyaty_chornovol_na_poruky

І.І. Циліорик
асистент кафедри КПП, ІППО
Тетяна Нижник
студентка ІППО

ОСОБЛИВОСТІ РОЗГЛЯДУ СУДОВОГО СЛІДСТВА ЯК СТАДІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Основною та невід’ємною частиною судового розгляду – прийнято вважати судове слідство, в якому відбуваються остаточне дослідження й оцінка зібраних органами дізнання і досудового слідства у кримінальній справі доказів, – в умовах колегіальності та гласності. Головне питання, яке вирішується у кримінальному судочинстві – є винуватість чи невинуватість особи, притягнутої до кримінальної відповідальності.

Схожі до судового слідства стадії кримінального процесу часто стають перешкодою для визначення сутності стадії судового розгляду. Тому необхідно, перш за все, відмежувати її від такої стадії судового розгляду як досудове слідство. Тож розглянемо їхні відмінності.

Щодо судового слідства, то відповідальність за ефективність та законність його проведення відповідає головуючий у судовому засіданні. В свою чергу, на слідчого покладається відповідальність за провадження судового слідства.

Особливістю судового слідства вважається й те, що на цій стадії відсутнє поняття таємниці. На відміну від досудового слідства, де є поняття таємниці слідства, можуть використовуватись негласні оперативно-розшукові дії для тримання важливої інформації, стадія судового слідства – найбільш гласна. Адже кожна дія, яка вчиняється, відображається у протоколі судового засідання та може фіксуватись за допомогою звуко-, відеозйомки.

Ще однією специфікою судового слідства – є проведення окремих судових дій, таких як допит окремих категорій осіб, призначення та проведення експертизи [1].

Отже, судове слідство – це центральна частина судового розгляду, в якій суд та інші учасники процесу всебічно вивчають всі обставини скоєного злочину, досліджують докази, зібрані на попередньому слідстві, подані учасниками процесу або отримані судом самостійно, з метою встановлення об'єктивної істини і забезпечення правильного застосування закону.

Судове слідство – це діяльність з доказування, в якій обов'язково присутні чотири елементи: предмет доказування; суб'єкт доказування; засоби доказування – докази; процес доказування.

Усі ці елементи залишаються стабільними при здійсненні доказування на всіх стадіях кримінального процесу, за винятком того, що в суді не беруть участі як суб'єкти доказування слідчий та орган дізнання, а також умов, за яких здійснюється доказування:

а) на слідстві – при додержанні таємниці слідства та конкретної процедури провадження слідчої (розшукової) дії;

б) в суді – в умовах гласності, усності та безпосередності процесу, змагальності сторін та за активної участі доказування потерпілого, підсудного, захисника та інших учасників процесу [4].

Судове слідство починається з допиту потерпілого. Положення закону про те, що допит потерпілого проводиться перед допитом свідків покликане усунути вплив показань свідків на показання потерпілого. Одночасно воно запобігає впливу показань потерпілого на показання свідків, оскільки при такому порядку ті під час допиту потерпілого відсутні в залі судового засідання і викликаються туди для допиту вже після того, як потерпілий дав показання.

Допит підсудного – є процесуальним засобом безпосереднього з'ясування судом разом з учасниками судового розгляду обставин справи і забезпечення права підсудного давати показання з приводу висунутого обвинувачення і доказів, на яких воно ґрунтується. Також це самостійна процесуальна дія в центральній стадії кримінального процесу, у ході якої можуть бути одержані показання, що відрізняються від попередніх. Тому головуючий не може звертатися до підсудного на початку допиту із запитанням, чи підтверджує він показання, які дав на попередньому слідстві [3].

Свідком є учасник кримінального процесу, який не має статусу потерпілого, обвинуваченого, підозрюваного або підсудного і якому відомі будь-які обставини, що підлягають встановленню у справі, та відсутні обставини, що заважають його допиту.

Допит свідка поділяється на три частини: прямий допит, перехресний допит і заключний допит. Допит свідка обвинувачення першим здійснює прокурор, а свідка захисту – захисник, якщо обвинувачений взяв захист на себе – обвинувачений (прямий допит). Цей період допиту свідка вважається прямим допитом.

Прямий допит виключає можливість ставити навідні запитання, тобто запитання, у формулюванні яких міститься відповідь, частина відповіді або підказка до неї.

Перехресний допит – полягає в задаванні будь-яких запитань свідку сторонами провадження. Після прямого допиту протилежній стороні кримінального провадження і зацікавленим у справі особам надається можливість перехресного допиту свідка. Під час перехресного допиту дозволяється ставити навідні запитання. Якщо свідок висловлюється нечітко або з його слів не можна дійти висновку про те, чи визнає він обставини, чи заперечує проти них, суд має право вимагати від цього свідка конкретної відповіді – "так" чи "ні".

Заключний допит здійснюється після перехресного допиту, де суд може надати право на запитання іншим учасникам процесу та присяжним [5].

При допиті малолітньої особи свідка віком до чотирнадцяти років, а за розсудом суду – і при допиті неповнолітньої особи свідка віком від 14 до 16 років, має бути присутній законний представник (батько, мати чи інші законні представники), педагог або психолог, за необхідності – лікар. До участі в допиті неповнолітнього свідка чи потерпілого доцільно залучати спеціаліста –

фахівця в галузі психології, дитячої психології. Присутність лікаря визначається слідчим з урахуванням розвитку малолітнього чи його хворобливого стану.

Впізнання в судовому засіданні провадиться тільки у тому випадку, якщо з цих обставин воно не провадилося на досудовому слідстві. Якщо ж впізнання на досудових стадіях відбувалося, суд обмежується оголошенням протоколу впізнання і допитом учасників цієї слідчої дії.

Експертиза в суді – це самостійне дослідження із застосуванням спеціальних знань наданих на експертизу об'єктів, що провадиться експертом на вимогу суду.

Експертиза в суді призначається у випадках, коли для з'ясування певних питань необхідні наукові, технічні або інші спеціальні знання [2].

Отже, зміст судового слідства утворює діяльність по збиранню, досліджуванню, перевірці й оцінюванню доказів. Суд першої інстанції при розгляді справи повинен безпосередньо дослідити докази у справі: допитати підсудних, потерпілих, свідків, заслухати висновки експертів, оглянути речові докази, оголосити протоколи й інші документи.

Здійснюючи дослідження і перевірку доказів, слід враховувати, що в доказуванні не буває дрібниць. Всі докази мають бути ретельно перевірені.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоусенко В. Питання судового розгляду кримінальних справ і постановлення вироку в постановках Пленуму Верховного Суду України // Коментар судової практики з кримінальних справ. К., 1997. № 6. с. 89.

2. Коваленко Є.Г., Малярєнко В.Т. Кримінальний процес України: Підручник. К.: Юрінком Інтер, 2006. с.491.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України: Наук.- практ. коментар / за ред. В. Г. Гончаренка, В. Т. Нора, М. Є. Шумила. К.: Юстініан, 2012. 1124 с.

4. Малярєнко В. Головні напрями розбудови кримінального судочинства, структура і зміст майбутнього КПК України / В. Малярєнко, П. Пилипчук // Право України. 2000. № 8. С. 10–20.

5. Попелюшко В. О. Судовий розгляд кримінальної справи: навч. посіб. К.: Кондор, 2006. 234 с.

І.І. Циліорик
асистент кафедри КПП, ІППО
Д.Сеньків
студент ІППО

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУАЛЬНОГО СТАТУСУ ПОТЕРПІЛОГО У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Захист прав та свобод, законних інтересів особи, в тому числі потерпілого у кримінальному провадженні є вагомим проблемою у будь-якій державі, що має позаду прадавню історію. В процесі реформування національного законодавства та європейської інтеграції, наша держава вводить у національну систему міжнародні правові стандарти, в тому числі, які стосуються статусу потерпілого у кримінальному провадженні.

Слід зазначити, що чітка законодавча регламентація та детальне вивчення процесуального статусу потерпілого, а саме щодо умов та порядку визнання особи потерпілою займає важливе місце в науці кримінального права та не менш важливим є у практичній діяльності. Це ґрунтується на тому, що правильне визначення особи потерпілою є своєрідною гарантією запобігання виникнення негативних наслідків, пов'язаних з визнанням особи, якій не було завдано кримінальним правопорушенням шкоди, потерпілою.

Питання визнання особи потерпілою від злочину вивчалось різними вченими різних часів. Зокрема, О. В. Демченко запропонувала визначити потерпілим фізичну особу, якій злочином безпосередньо заподіяно моральну, фізичну або майнову шкоду і яка визнана потерпілою постановою особи, яка провадить дізнання, слідчого, судді або ухвалою суду[1, с.16].

При вчиненні окремих видів злочинів, наприклад, легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, ухиленні від сплати податків, зборів, на думку С. В. Давиденко, потерпі-